

OVERKLAGAD DOM	Underrättens namn Västerviks tingsrätt		
	Datum för domen 1979-10-17	Dom nr DT 167	Se bilaga A

VADEKÄRANDE ÅVEN VADESVARANDE	Namn Staten genom riksskatteverket		
	Personnummer (motsvarande)	Yrke/Titel	☐ Rättshjälp
	Postadress 171 94 SOLNA		
	Ställföreträdare/Ombud/Biträde		
	☐ Ställföreträdare	☐ Ombud	☐ Biträde ☐ Biträde enligt rättshjälpslagen

VADESVARANDE ÅVEN VADEKÄRANDE	Namn [REDACTED]		
	Personnummer (motsvarande)	Yrke/Titel	☒ Rättshjälp
	Postadress [REDACTED]		
	Ställföreträdare/Ombud/Biträde [REDACTED]		
	☐ Ställföreträdare	☒ Ombud	☐ Biträde ☒ Biträde enligt rättshjälpslagen

SAKEN	Betalningsskyldighet enligt 48a § mervärdeskattelagen
-------	---

	HOVRÄTTENS DOMSLUT
	1. Med ändring av tingsrättens dom förpliktar hovrätten [REDACTED] att solidariskt med [REDACTED] och [REDACTED] till statsverket utge trettiotusenfyrahundranittiosju (30 497) kr.
	2. Av hovrätten den 9 december 1977 meddelat skingringsförbud § [REDACTED] tillhöriga fastigheten [REDACTED] i Västervik skall bestå.
	3. Hovrätten fastställer ersättning för arbete i hovrätten enligt rättshjälpslagen § 8 [REDACTED] till tvåtusen (2 000) kr.
	4. Hovrätten fastställer [REDACTED] rättshjälpsavgift till trettiofem (35) kr.

YRKANDEN I HOVRÄTTEN

Riksskatteverket har yrkat helt bifall till sin talan.

[REDACTED] har yrkat helt ogillande av riksskatte-
verkets talan samt upphävande av beslutet om sking-
ringsförbud.

HOVRÄTTENS DOMSKÄL

Hovrätten gör samma bedömning som tingsrätten rörande
[REDACTED] betalningsskyldighet för det skattebelopp,
som skolat erläggas i oktober 1975, jämte restavgift;
dock att den skall släggas henne solidariskt med [REDACTED]
[REDACTED] och bolaget.

Beträffande den skatt, som skolat erläggas i december
1975, framgår av utredningen i hovrätten att, sedan
[REDACTED] den 18 november samma år fått veta att
bolaget var i konkurstillstånd, inte vidtagits någon
åtgärd för att avveckla bolaget, innan detta den 22
december 1975 inställde sina betalningar och nästa
dag försattes i konkurs. Hovrätten finner, att [REDACTED]
[REDACTED] av grov oaktsamhet föranlett att skattebeloppet
ej inbetalats. Hon skall därför släggas betalnings-
skyldighet tillsammans med [REDACTED] och bolaget
för beloppet jämte restavgift.

FULLFÖLJD SHÄNVISNING: se bilaga B /seu uuvv.

(Fullföljd senast onsdagen den 10 december 1980)

[REDACTED]

[REDACTED]

(preferent)

[REDACTED]

[REDACTED]

Enhälligt

Fotokopians riktighet
bestyrkes.

I tidsnöt.

[REDACTED]

YRKANDEN M M

██████████ re-
gistrerades den 31 januari 1973. Styrelsen utgjordes
av ██████████ ensam med ██████████ som är
gift med ██████████ såsom suppleant. Firman teck-
nades av styrelseledamoten och suppleanten var för
sig. Bolagets verksamhet avsåg enligt registrerings-
bevis utförande av reparationsarbeten på industri-
byggnader. Rörelsen var en direkt fortsättning av en
rörelse som ██████████ och en kompanjon till
denne år 1966 startat som enkelt bolag under firma
██████████. I december 1972 ombildades före-
taget till aktiebolag ██████████ kapitalet uppgick till
5 000 kr, fördelat på 50 aktier. Samtliga dessa äg-
des av ██████████. I december 1975 försattes bola-
get efter egen ansökan i konkurs vid tingsrätten. Bo-
uppteckningen utvisade tillgångar på sammanlagt
47 000 kr och skulder på 374 599 kr 96 öre. I kon-
kursen erhöll staten ingen utdelning.

Sedan allmän åklagare vid tingsrätten väckt talan
mot envar av makarna ██████████ om ansvar för brott
mot uppbördslagen m m under påstående, bland annat,
att de, ██████████ uppsåttligen och ██████████
av grov oaktsamhet, bestående däri att hon ej hållit
sig underrättad om bolagets angelägenheter, under-
låtit i vissa fall att innehålla preliminär skatt
för arbetstagare och i andra fall att inbetala inne-
hållen skatt samt åklagaren tillika, med stöd av
77 a § uppbördslagen, yrkat åläggande för makarna
solidariskt att jämte bolaget inbetala visst inne-
hållet skattebelopp, fann tingsrätten i dom den
6 september 1976 ██████████ skyldig till åtalade
gärningar och dömde honom till böter samt ålade honom
tillika yrkad betalningsskyldighet solidariskt med
bolaget. Mot ██████████ förde talan om ansvar och

betalningsskyldighet ogillades däremot. Sedan sklagaren fört talan mot domen och därvid yrkat bifall till sin talan mot [REDACTED], såvitt gällde brott mot uppbördslagen och betalningsansvar enligt 77 a 5 uppbördslagen, fastställde hovrätten tingsrättens dom [REDACTED] om meddelades den 17 februari 1977, vann laga kraft.

Den 10 maj 1976 ansökte staten om stämning 8 makarna [REDACTED] och yrkade - såsom dess talan slutligen bestämdes - förpliktande för makarna solidariskt att jämte bolaget till staten utgiva 29 323 kr, utgörande mervärdeskatt som bolaget påförts men icke betalat för redovisningsperioderna juli - augusti och september - oktober 1975, jämte restavgift, 1 174 kr, eller således tillhopa 30 497 kr. Mervärdeskatten utgjorde för perioden juli - augusti 13 501 kr jämte restavgift, 541 kr, samt för perioden september - oktober 15 822 kr jämte restavgift, 633 kr. Beloppen ifråga förföll till betalning för den första perioden den 5 oktober 1975 och för den andra perioden den 5 december samma år. Staten grundade sin talan därpå att makarna, [REDACTED] uppsåttligen och [REDACTED] av grov oaktsamhet, bestående däri att hon ej hållit sig underrättad om bolagets angelägenheter, underlåtit att verkställa betalning av skatten eller inleda en avveckling av bolagets verksamhet under hänsynstagande till samtliga borgenärers intressen.

[REDACTED] medgav mot honom förd talan, varemot [REDACTED] bestred käromålet, såvitt angick henne, enär hon icke förfarit grovt oaktsamt. Med åberopande av grunderna för 17 kap 11 5 rättegångsbalken framställde hon dessutom invändning om rättegångshinder, varvid hon såsom grund för invändningen anförde: Rekvisiten för åläggande av betalningsskyldighet enligt

77 a § uppbördslagen och 48 a § mervärdeskattelagen är identiska. I rättegången i hovrätten åberopades samma grund för yrkandet om åläggande av betalnings-skyldighet för [REDACTED] och dessutom samma bevisning som i förevarande mål. Det skulle därför strida mot grunder [REDACTED] § rättegångsbalken att ånyo upptaga frågan om hennes påstådda oaktsamhet till prövning.

Staten vitsordade att i hovrätten mot [REDACTED] åberopats samma grund och samma bevisning som i det aktuella målet men bestred likväl att rättegångshinder förelåg.

Under förmälan att [REDACTED] var lagfaren ägare till fastigheten [REDACTED] i Västervik och att det skäligen kunde befaras att hon undandrog sig att gälta vad genom dom i målet kunde antagas komma att åläggas henne, yrkade staten i stämningsansökningen att fastigheten ifråga jämlikt 15 kap 1 § rättegångsbalken måtte beläggas med skingringsförbud. I beslut den 19 maj 1976 meddelade tingsrätten med stöd av nyssnämnda lagrum förbud mot att fastigheten såldes eller skingrades.

Genom dom den 16 november 1977 förpliktade tingsrätten [REDACTED] att på grund av sitt medgivande jämte bolaget till staten utge yrkat belopp. Talan mot [REDACTED] avvisades jämlikt grunderna för 17 kap 11 § rättegångsbalken samtidigt som det av tingsrätten meddelade skingringsförbudet hävdes.

Sedan domen överklagats av staten meddelade hovrätten i beslut den 9 december 1977 skingringsförbud ifråga om den [REDACTED] tillhöriga fastigheten. Genom beslut den 17 mars 1978 undanröjde hovrätten - som ej fann rättegångshinder föreligga -

tingsrättens dom och visade målet åter till tingsrätten för erforderlig behandling. Samtidigt förordnade hovrätten att dess beslut den 9 december 1977 om skingringsförbud fortfarande skulle gälla.

Talan fullföljdes av [REDACTED], varefter Högsta domstolen genom beslut den 4 september 1978 ej fann skäl att meddela prövningstillstånd, i följd varav hovrättens beslut skulle stå fast.

Målet har av tingsrätten företagits till ny huvudförhandling, varvid staten vidhållit sin talan. Till närmare utveckling härav har staten anfört: Anledningen till att aktiebolaget bildades var att [REDACTED] vid förfrågan hos revisorn [REDACTED] i Västervik fått veta att det skulle vara förmånligare att bedriva rörelsen i aktiebolagsform. [REDACTED] hade sedan maj 1972 varit restförd hos kronofogdemyndigheten och utmättningsförrättning hade gjorts hos honom den 25 januari 1973, varför såsom ensam styrelseledamot i aktiebolaget utsågs [REDACTED] samtidigt som tillgångar från den tidigare bedrivna rörelsen överfördes till bolaget i form av apportegenom. Skatteskulderna övertogs ej av bolaget. Den 15 januari 1973 dömdes till boskillnad mellan makarna [REDACTED], varvid [REDACTED] tillskiftades fastigheten [REDACTED]. I december 1973 verkställdes ånyo utmättningsförrättning hos [REDACTED] i anledning av hans skatteskulder. Detta föranledde två sammanträffanden hos numera avlidne kronofogden [REDACTED] i Västervik. Vid det senare sammanträffandet, som ägde rum den 15 januari 1973 och som resulterade i, att vissa [REDACTED] felaktigt påförda skatteskulder överfördes på aktiebolaget, var även [REDACTED] närvarande. Hon erhöll vid detta tillfälle kännedom om att bolaget hade skulder på cirka

35 000 kr, avseende arbetsgivaravgifter. Vid sammanträdet ifråga informerades [REDACTED] av [REDACTED] om sitt juridiska ansvar för bolagets verksamhet. Den 23 oktober 1974 dömdes [REDACTED] för brott mot uppbördslagen. Han hade även tidigare, nämligen den 28 januari 1970, dömts för liknande brott. Den 21 januari 1975 hördes [REDACTED] av polisen i anledning av misstanke om brott mot uppbördslagen. Förhöret hölls av kriminalinspektören [REDACTED] och även denne erinrade [REDACTED] om hennes juridiska ansvar för bolagets verksamhet. [REDACTED] har således ägt kännedom om att [REDACTED] personligen haft skatteskulder, att han dömts för brott mot uppbördslagen, att bolaget haft stora skulder avseende arbetsgivaravgifter samt att hon i egenskap av styrelseledamot haft juridiskt ansvar för bolaget. Mot bakgrund härav har det slegat henne att kontrollera och förvissa sig om att bolaget i vederbörlig ordning inbetalade påförd mervärdeskatt. Hennes underlåtenhet i detta avseende måste anses innebära grov oaktsamhet.

[REDACTED] har, alltjämt under förnekande av att hon varit grovt oaktsam, vidhållit sitt bestridande av käromålet samt anförte: Hon har gått i sexårig folkskola samt därefter studerat vid folkhögskola och genomgått en sjukvårdsbiträdeskurs. Sedan år 1951 har hon arbetat inom sjukvården. Hon har ingen kontorsutbildning och saknar kunskaper i bokföring. I december 1972 blev det aktuellt att ombilda den av hennes man bedrivna rörelsen till aktiebolag. Mannen hade haft betalningssvårigheter, avseende honom påförda skatter, och därför gjordes en rekonstruktion av rörelsen. Med hänsyn till de risker för finansspråktagande av makarnas personliga egendom som förelåg, befanns aktiebolagsformen vara den bästa. På grund av mannens stora skatteskulder skulle [REDACTED]

Datum
1979-10-17

Môl nr
T 74/78

Sida
7

"st8 för bolaget". Hon registrerades som styrelseledamot och innehavare av samtliga aktier i bolaget. Av mannen informerades hon om att hennes engagemang enbart var en formsak och hon förstod inte att styrelseuppdraget i själva verket innebar förpliktelser för henne. Hon tillsköt inget aktiekapital och någon utdelning för aktierna har inte lämnats. [REDACTED] kom att i praktiken svara för bolagets alla funktioner. [REDACTED] tillfrågades aldrig om bolagets angelägenheter - hon hade ju ändå inte först8tt något. Vid sammanträdet den 15 januari 1973 hos kronofogden [REDACTED] talades enbart om [REDACTED] personliga skatteskulder. Aktiebolagets förhållanden berördes inte och någon information om [REDACTED] ansvar för bolaget lämnades ej heller. Förhöret den 21 januari 1975 hos kriminalinspektören [REDACTED] rörde ej bolagets betalningsförmåga, utan ett felaktigt förfarande i samband med skatteavdrag för en av bolagets anställda. På grund av den kännedom [REDACTED] samtidigt erhöll om sitt ansvar för bolaget, uttryckte hon vid samtal med sin man efter förhöret hos [REDACTED] önskemål om att bolaget skulle "överföras" på mannen. Denne fick emellertid av [REDACTED] veta, att det på grund av ny lagstiftning skulle vara förmånligare att avvakta med aktieöverföringen till hösten 1975, varför [REDACTED] bestämde sig för att till dess kvarst8 som styrelseledamot. Vid något tillfälle fr8gade hon sin man "hur bolaget gick". Han svarade att han var nöjd och att de många anställda och den stora mervärdeskatten var ett gott tecken. Under hösten 1975 märkte emellertid [REDACTED] att mannen var nedstämd. Hon förstod, att affärerna måste vara orsaken. Vid sammanträde den 18 november 1975 hos [REDACTED], förklarade denne att aktiekapitalet var förbrukat och en konkurs oundviklig. Detta var första gången [REDACTED] fick

kännedom om aktiebolagets skatteskulder.

DOMSKÄL

På båda parter begäran har vittnesförhör hållits med förenämnde [REDACTED], född 1941. [REDACTED] har uppgivit: På [REDACTED] initiativ, men även på inrådan av honom själv, bildades år 1973 aktiebolaget. [REDACTED] hade tidigare bedrivit verksamheten under enskild firma, men ville börja på "nolläge", varför aktiebolagsformen befanns vara lämplig. [REDACTED] diskuterade bolagsbildning och styrelseledamöters juridiska ansvar med [REDACTED] men lämnade ingen information till [REDACTED]. All kontakt mellan redovisningsbyrån och aktiebolaget skedde genom kommunikation med [REDACTED]. Av byrån upprättade redovisningshandlingar föredrogs för och överlämnades till [REDACTED], som återlämnade dem till byrån undertecknade av [REDACTED]. De första boksluten utvisade gott resultat. År 1974 började emellertid bolaget "gå sämre". ATP-skulderna var stora, men balans mellan tillgångar och skulder fanns fortfarande, varför en lekman ej torde ha uppmärksammat bolagets verkliga ekonomiska situation. Vid jultiden 1973 framställdes krav på inbetalning av förfallna arbetsgivaravgifter, vilket föranledde två sammanträffanden hos kronofogden [REDACTED]. Det visade sig att skatt som påförts [REDACTED] rätteligen skulle ha påförts bolaget. Vid det första sammanträffandet, vid vilket [REDACTED] ej var tillstades, begärde [REDACTED] att hon, på grund av bristfälligheter i en upprättad bodelningshandling, skulle betala viss del av skulderna. Vid det andra sammanträffandet, då [REDACTED] var närvarande, reglerades denna fråga. [REDACTED] har inget minne av att [REDACTED] därvid informerades av [REDACTED] om sitt juridiska ansvar för

bolaget. [REDACTED] bör dock ha hört att ytterligare ATP-avgifter skulle överföras till och belasta bolaget. Under år 1975 började [REDACTED] kontakter med redovisningsbyrån att bli alltmer sporadiska. Redovisningen lämnades ej in till byrån i rätt tid och [REDACTED] uppmärksammade en betalningsanmärkning på bolaget i tidskriften Justitia. Den 18 november 1975 träffades [REDACTED] och [REDACTED] på byrån för genomgång av redovisningen. Det visade sig då att bolagets ekonomiska ställning var så dålig att någon form av avveckling av verksamheten måste ske. För att förvissa sig om att detta gjordes på ett riktigt sätt, togs samma dag kontakt med advokaten [REDACTED] i Västervik. Man beslutade herefter att informera [REDACTED] om situationen, varför man i närvaro av henne ånyo träffades på byrån samma dag. Detta var första gången [REDACTED] fick kännedom om bolagets betalningssvårigheter. Någon kontakt mellan henne och [REDACTED] hade inte förekommit tidigare. [REDACTED] var behjälplig under avvecklingsperioden, men samråd skedde alltjämt med [REDACTED]. Denne insjuknade emellertid och därefter lämnades all information till [REDACTED].

På begäran av staten har vittnesförhör hållits med ovannämnde [REDACTED], född 1922. [REDACTED] har berättat: Kronofogden [REDACTED] har till [REDACTED] uppgivit att han vid sammanträffandet med makarna [REDACTED] i december 1973 informerat [REDACTED] om hennes juridiska och ekonomiska ansvar för bolaget. Första gången [REDACTED] själv träffade [REDACTED] var vid förhör den 21 januari 1975 rörande misstanke om brott enligt 80 § uppbördslagen. Vid förhöret uppgav [REDACTED] att hon inte hade någon vetskap om bolagets förhållanden, eftersom hennes man skötte bolagets alla affärer. Detta föranledde [REDACTED] att upplysa

[REDACTED] om hennes juridiska ansvar i egenskap av enda styrelseledamot i bolaget. Informationen innefattade även en redogörelse för innehållet i 77a 5 uppbördslagen samt en uppmaning till [REDACTED] att tillse att hon fortsättningsvis erhöll nödvändig information om bolagets förhållanden från mannen. Hon uppgav därvid att hon tidigare varit ovetande om sitt ansvar. Bolagets skatteförhållanden blev ånyo föremål för polisutredning år 1976. [REDACTED] uppgav vid förhör i samband därmed, att mannen skött bolagets affärer och att hon i september 1975 fått vetskap om att bolaget var på obestånd.

På [REDACTED] begäran har vittnesförhör hållits med [REDACTED], född 1937. Denne har uppgivit: Av [REDACTED] fick han veta att det var förmånligare för honom att bedriva sin verksamhet i aktiebolagsform. Förutom förmånerna ur skattesynpunkt kunde härigenom undvikas att makarnas fastighet indrogs i en eventuell konkurs. [REDACTED] hade emellertid stora skattekulder, varför han på grund av utmätningshot ej kunde vara ägare av aktiekapitalet i ett bolag. Apportegendom till ett värde av 5 000 kr överfördes från honom till aktiebolaget, vars styrelse kom att bestå av [REDACTED]. Hon bidrog ej med något aktiekapital, men tecknade samtliga aktier och registrerades som innehavare av dem. Hon var ej närvarande hos [REDACTED] vid bolagsbildningen. [REDACTED] tog hem erforderliga handlingar till henne för underskrift. Hon frågade inte om anledningen till att hon skulle skriva under handlingarna och [REDACTED] underrättade henne ej heller härom. Han tror därför att hon var ovetande om handlingarnas innebörd. Innan aktiebolaget bildades hade [REDACTED] på intet sätt medverkat i rörelsen. Hon deltog ej heller i aktiebolagets skötsel. [REDACTED] vet dock inte om hon möjligen

undertecknade några redovisningshandlingar. Detta skedde i så fall på [REDACTED] initiativ. Troligen i december 1973 hölls ett sammanträde hos kronofogden [REDACTED], vid vilket även [REDACTED] var närvarande. Vid sammanträdet avhandlades skatteskulder, som till viss del felaktigt påförts [REDACTED]. Någon diskussion rörande [REDACTED] ansvar för bolaget förekom ej. Den 21 januari 1975 var [REDACTED] tillsammans med sin hustru hos kriminalinspektören [REDACTED] på förhör angående ej inbetald preliminär A-skatt. Efter förhöret informerade [REDACTED] [REDACTED] om hennes ansvar i egenkap av styrelseledamot i bolaget, vilket fick till följd att hon inför [REDACTED] uttryckte önskemål om att få lämna sitt styrelseuppdrag. [REDACTED] tog därför kontakt med [REDACTED], som dock uppmanade honom att vänta med övertagandet av bolaget till hösten. [REDACTED] informerade sin hustru om detta och övertagandet genomfördes aldrig. I augusti månad började bolaget "gå dåligt"; de likvida medlen var obetydliga och skatteskulderna stora. Någon gång frågade [REDACTED] honom hur det förhöll sig med bolagets affärer. Eftersom [REDACTED] trodde att han skulle klara av den ekonomiska situationen, svarade han henne, att bolaget "gick bra", vilket de många anställda, de många jobben och den omfattande mervärdeskatten tydde på. I november 1975 kontaktade [REDACTED] [REDACTED], som gjorde en kontroll av bolagets ställning och konstaterade att denna var mycket dålig. [REDACTED] satte sig sedan i förbindelse med [REDACTED] och denne fann bolaget konkursmässigt. Här efter skedde ett sammanträffande hos [REDACTED], vid vilket även [REDACTED] var närvarande. Hon informerades därvid om att bolaget skulle komma att försättas i konkurs. Före sistnämnda sammanträffande hade ingen underrättat [REDACTED] om bolagets ekonomiska ställning.

DOM

Datum

1979-10-17

Mål nr

T 74/78

Sida

12

I målet är ostridigt att bolaget påförts men ej inbetalat mervärdeskatt 8 29 323 kr för redovisningsperioderna juli - augusti och september - oktober 1975 ävensom att [REDACTED] varit bolagets enda styrelseledamot, ägt teckna bolagets firma och varit ägare av samtliga aktier i bolaget.

Av [REDACTED] uppgifter framgår att hon haft full insikt rörande anledningen till sitt engagemang i bolagets styrelse samt att hon dessutom vid polisförhöret i januari 1975 fått sådana upplysningar om en styrelseledamots skyldigheter och ansvar att hon omedelbart efter förhöret förklarat sig vilja lämna styrelsen.

Vid angivna förhållanden har det ålegat [REDACTED], eftersom hon slutligen valt att kvarstå som styrelseledamot, att vara personligen verksam för att bolaget fullgjorde sina förpliktelser mot det allmänna. Genom sin underlåtenhet härutinnan har hon, såvitt gäller de skattebelopp som skolat erläggas i oktober 1975, gjort sig skyldig till oaktsamhet, som måste bedömas som grov. Hon skall följaktligen åläggas betalningsskyldighet solidariskt med [REDACTED] vad gäller nyssnämnda belopp jämte restavgift.

Vad avser uppbörden i december 1975 får den omständigheten att advokaten [REDACTED], låt vara på [REDACTED] eller [REDACTED] initiativ, fått i uppdrag att avveckla bolaget på ett korrekt sätt, anses medföra att [REDACTED] ej av grov oaktsamhet underlåtit att inbetala nu berörd skatt. Käromålet i denna del skall därför lämnas utan bifall.

Hovrättens beslut om skingringsförbud bör fortfarande gälla.

FULLFÖLJD SHÄNVISNING Se bilaga 1 (Dv 401)

Vadeanmälan senast 1979-10-24

Vadeinlaga senast 1979-11-07

Besvärslaga senast 1979-10-31

På tingsrättens vägnar

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Fotokopiens riktighet
bestyrkes.

I tjänsten:

[REDACTED]

VÄSTERVIKS TINGSRÄTT

☐ Avskriften ☒ Kopian

överensstämmer med originalen

[REDACTED]

/UG